

Les 1 - Intuïtief tekenen - 22-11-2019

Groep basis tekenen

FASE 1

In deze eerste les na mijn vorige WPL3 stage wilde ik in eerste instantie het vertrouwen in mijzelf proberen terug zien te vinden als docent. Ik had voor deze les eerst meegelopen met de lessen van Hilde en daarbij geholpen met het begeleiden van de groep. Op deze manier kon ik de groep eerst wat beter leren kennen zodat ik mij wat meer op mijn gemak zou voelen. Dit was belangrijk omdat ik mij dan tijdens het geven van de les mij iets minder onzeker zou gaan voelen.

Voor mijzelf had ik als doel gesteld om te proberen iets losser te zijn als docent en daar paste de opdracht ook goed bij. De cursisten hadden hiervoor geoefend op het tekenen van vachten en dieren in het algemeen. Omdat de cursisten al een aantal lessen bezig waren met precieze tekeningen had ik in overleg met mijn begeleidster Hilde bedacht dat het een goed idee zou zijn om deze manier van tekenen even los te laten als oefening en om te laten zien hoe je tekenen ook op een andere manier zou kunnen toepassen door abstract en expressionistisch te werk te gaan.

Bij deze les wilde ik letten op de manier waarop de cursisten het materiaal gebruiken en de verschillende houdingen die je kan aannemen om losser te tekenen, grote bewegingen die je op papier kunt zetten door technieken waarbij je staat in plaats van zit en meer vanuit je gehele arm en schouder tekent.

Voor mijzelf wilde was het geven van een les weer een drempel waar ik overheen moest komen en ik wilde daarbij proberen om door het geven van een les gebaseerd op vrouwelijke abstract expressionistische kunstenaars een goede basis te hebben.

FASE 2

De les startte in eerste instantie zoals gepland. Iedereen kwam rond de tafel zitten en ik had mijn laptop klaar staan op de website die in mijn lesformulier staat. De drie kunstenaressen die ik had uitgekozen daar vertelde ik over de manier waarop zij hun werk maakten. Ik merkte dat er in de afgelopen tijd een verschuiving plaatsvindt in de kunstwereld. Musea worden bekritiseerd op het feit dat er weinig kunst van grote vrouwelijke kunstenaressen getoond wordt, steeds vaker zie ik ook dat er artikelen verschijnen waarin het hier ook over gaat. Hilde probeert in haar lessen juist deze vrouwen aan het licht te brengen en de cursisten hierop te wijzen. Deze lijn wilde ik graag doorzetten.

Aan de hand van deze website bekeken we de werken en had ik van tevoren punten opgesteld waaraan we de werken konden analyseren. Ik vond het moeilijk om een balans te vinden in de controle weer oppakken als we in discussie gingen over de werken. Ik vond het moeilijk om te bepalen wanneer ik de rol als leider weer moest overnemen en wanneer we dan weer door moesten gaan. Ik voelde me niet ontspannen en ik merkte aan mezelf dat ik het ook lastig vond om de draad

weer op te pakken na het beschouwen van een werk. Ik probeerde op gevoel momenten te vinden om dit weer te doen maar ik mis dan een overmacht.

Toen we eenmaal aan de opdracht begonnen merkte ik dat de cursisten met een krijtje toch wat vertwijfelend naar elkaar keken toen ze rond het grote lege blad stonden. Ik had in de uitleg geprobeerd duidelijk te maken dat het hebben van lef bij deze opdracht belangrijk is en dat iedereen gewoon een begin moet maken en daarna op elkaar kan inspelen. Cora was de eerste die een aantal grote lijnen maakte en toen kwam de groep wel op gang. Eerst nog een beetje voorzichtig, maar op gegeven moment leek iedereen wel zijn draai te pakken te hebben.

Ik denk dat de cursisten in eerste instantie nog dachten dat het iets moois moest worden en dat ze het niet wilden verpesten. Ik kwam met het idee om een muziekje aan te zetten en overlegde met de groep wat ze graag wilden horen. Onder een meditatief muziekje leek de groep steeds meer te ontspannen en gaf ik af en toe aan dat er weer van plek gewisseld moest worden, want anders bleef iedereen in zijn eigen gebied hangen.

Het overleggen ging niet altijd op tussen elkaar en er werd ook wel eens dwars over iemands gedeelte heen getekend, op gegeven moment hoorde ik zelf dat er een cursist een beetje baldadig werd en een onvriendelijke opmerking maakte tegen een cursist die wat verlegen was. Ik merkte dat de opmerking nogal bot aan kwam en dat vond ik niet fijn voor haar, ik heb dit geprobeerd op te lossen door te zeggen 'hé jongens geen ruzie maken hè', dit omdat ik graag wilde om het met humor op te lossen en daarbij de sfeer luchtig te houden. Toen moesten de cursisten lachen en merkte ik dat het goed was.

Na de pauze zette ik wat andere muziek aan omdat ik vond dat de meditatieve muziek wat saai begon te worden. Toen de Rolling Stones voorbijkwamen werden de bewegingen opzichtiger losser en werd er zelfs wat geneuried en gedanst. Totdat ik merkte dat er een cursist een hekel had aan dit genre, heb ik aan de gehele groep gevraagd wat voor iedereen prettige muziek zou zijn en toen heb ik een compromis gemaakt door weer wat anders aan te zetten.

Aan het einde van de les hebben we gezamenlijk gereflecteerd op het werk, tussendoor hadden we ook nog besproken hoe we de witte delen zouden kunnen opvullen en waar het ook vooral naartoe getrokken werd. Door de cursisten hiernaar te vragen en daarna zelf een oplossing te laten bedenken kwamen ze erop om op bepaalde punten bepaalde kleuren juist meer te laten voor komen. Tijdens de eindevaluatie vroeg ik naar de ervaringen van de opdracht en heeft iedereen daar over verteld, de een vond het prettig en leuk, de ander vond het leuk voor een keertje maar niet geheel zijn ding, maar over het algemeen was iedereen tevreden.

FASE 3

Het algemene gevoel voor mijzelf na deze les was dat ik nog niet het idee had dat nog structuur miste in mijn les, ik had voor de voorbereiding de tekst niet op papier gezet en merkte dat daardoor geen houvast had. In vergelijking met mijn vorige stage was deze ervaring al wel prettiger, een kleine groep zorgt ervoor dat ik wel meer controle en overzicht heb. Ik merkte dat ik zenuwachtig was maar dat deze opdracht er uiteindelijk wel voor zorgde dat ik ook meer kon ontspannen.

Ik vond het goed dat ik heb gekeken naar hoe de lessen gegeven werden door Hilde en geprobeerd heb om kunstgeschiedenis en vrouwelijke kunstenaressen te gebruiken ter ondersteuning van deze les omdat het zorgt voor een meerwaarde voor de cursisten. Ik ben blij dat ik de 'botte opmerking' situatie had opgelost op een manier waardoor de fijne werksfeer werd behouden, ik denk dat dit de beste oplossing was voor het moment. Het is namelijk belangrijk om dit te waarborgen en ik voelde mij verantwoordelijk voor het gevoel van de cursist. Ik wil dat iedereen zich prettig voelt, dit is voor

mij belangrijk omdat ik dat zelf wel eens heb gemist tijdens mijn middelbareschooltijd. Nu is het zo dat dit allemaal volwassenen zijn en geen wilde brutale pubers, maar evengoed.

FASE 4

Hoe kan ik er nu voor zorgen dat ik voor mezelf meer houvast heb tijdens het geven van de inleiding van de les en het beschouwen van beelden?

Ik denk dat tijdens het voorbereiden van de les ik misschien een aparte tekst moet voorbereiden waarin ik alle dingen opschrijf die ik graag zou willen vertellen. De nadelen hiervan zijn weer dat ik de neiging kan hebben om het letterlijk voor te lezen en daardoor minder goed in gesprek kan gaan. Toch wil ik dit gaan proberen om te kijken wat het verschil is en hoe dit zal gaan.

Ik denk dat ik in principe wel tevreden op deze les terug kan kijken. Ik denk dat de leerdoelen die ik van tevoren voor de les had gesteld goed terug zijn te zien in het proces en het eindresultaat. Het samenwerken, zorgen voor balans en het combineren van de verschillende materialen en manieren van tekenen zie je daarin ook terugkomen. Wat ik graag nog wil meenemen naar de volgende les is nog het controleren van de uitleg, waarbij ik vragen stel over de gegeven informatie zodat de cursisten dat kunnen verwerken in de opdracht.

FASE 5 (HANDELEN)

- Leerdoelen controleren
- Informatie op papier zetten
- Presentatie maken
- Kunstgeschiedenis verwerken
- Beschouwen van beelden
- Goede werksfeer waarborgen
- Afwisselen bespreken en leiding nemen beter reguleren

Les 2 – Marc Chagall – 11-12-2019

Groep olieverf schilderen voor gevorderden

FASE 1

Bij deze les greep ik terug naar de les die Hilde hiervoor had gegeven. Ik merkte bij de cursisten dat er interesse was in het werk van Marc Chagall en wilde mijn les daardoor in het teken zetten van deze kunstenaar.

Wat ik wilde bereiken naar aanleiding van de vorige les was deze keer de les voorbereiden en wat ik wil vertellen op papier uitwerken zodat ik voor mezelf een betere richtlijn had van wat ik precies wilde vertellen. De leerdoelen die ik voor deze les had gesteld was het verwerken van kunstgeschiedenis in de les waarbij ik de kunstenaar Marc Chagall als voorbeeld wilde behandelen. Op basis van verschillende bronnen die ik had opgezocht wilde ik verschillende dingen vertellen over het leven en de werkwijze van Marc Chagall. Hierbij probeerde ik mijn leerdoel om samen met de groep uitgebreid werken te bespreken en te analyseren voorop te stellen. Eerder benoemde ik de angst om de leidraad en controle te verliezen over de groep tijdens het bespreken van werken tijdens de introductie. In combinatie met de voorbereide tekst probeerde ik hier dus structuur aan te brengen voor mijzelf om daar zekerder over te zijn en de groep daarin beter te leiden.

FASE 2

Inleiding van de les

Tijdens deze les werd kreeg ik mijn beoordeling van Vincent. Ik zorgde ervoor dat ik op tijd aanwezig was en dat ik mijn spullen gereed had. Ik merkte dat ik erg zenuwachtig was, het ging de vorige keer namelijk mis na mijn beoordeling van WPL3. Ik had er toen zoveel stress van gehad dat ik daarna een halve inzinking kreeg. Ik probeerde zoveel mogelijk deze gedachte uit mijn hoofd te zetten en aan mijn les te beginnen. Aan de hand van de power point vertelde ik verschillende dingen over het leven van Marc Chagall, ik had van tevoren mijn tekst geoefend maar ik bleef het erg lastig vinden om de inleiding soepel te laten verlopen, ik merkte dat mijn handen trilden en mijn stem ook niet helemaal lekker functioneerde tegelijkertijd schieten er honderd gedachten door mijn hoofd en probeer ik het overzicht te bewaren. Ik had het gevoel dat ik ook een gesloten houding aannam en dat ik misschien wel lichtelijk ineengedoken zat.

Ik had net als bij de vorige les moeite met de afwisseling tussen zelf praten en de cursisten ruimte te geven om mee in gesprek te gaan. Ik wilde graag naar ze luisteren en probeerde ook met ze in gesprek te gaan en probeerde het alsnog natuurlijk en ontspannen te laten verlopen. Ik merkte aan de cursisten dat ze erg geïnteresseerd waren hun best deden om in gesprek te gaan en vragen te stellen, wat voor mij een moeilijke maar goede uitdaging was gezien mijn leerdoel.

Ik had een aantal werken van Chagall die ook in de power point te zien waren uitgeprint zodat de cursisten deze goed konden bekijken. De kenmerken van de werken van Chagall die we hebben besproken waren onder andere het dromerige effect in zijn schilderijen en de manier waarop hij deze wist te bewerkstelligen doormiddel van de tamponneer techniek. Ook heb ik wat achtergrondinformatie verteld over waar Chagall inspiratie uit haalde en hoe je zijn verhalen terug kan herleiden in zijn schilderijen. De unieke stijl die Chagall heeft heb ik aan de hand van twee andere kunstenaar verder belicht en daarbij ook de kennis van het expressionisme en het kubisme opnieuw aangehaald.

Op de laatste slide van de presentatie herhaalde ik nog een keer hoe je de tamponneer techniek zou kunnen toepassen met een draaiende/kloppende beweging met een spons of tamponneer kwast en

duidde ik nog een keer extra aan hoe je doormiddel van lagen een reliëf kunt nabootsen van Chagall. Ook de geometrische vormen en felle kleuren in combinatie met wit heb ik hierbij nog benadrukt.

Tijdens de beeldbeschouwing werd er aan mij gevraagd wat de voornaamste composities zijn in het werk van Chagall. Ik had wel gelezen in een boek dat zijn werk als voorbeeld werd genomen van een centrale compositie, dat is het antwoord wat ik gaf. Maar toen fluisterde Hilde dat hij veel gebruik maakte van de gulde snede. De cursist vroeg daarbij door op wat de gulde snede was, maar dit was voor mij geen parate kennis dus kon ik daar geen antwoord op geven en zocht ik dit op. Ik merkte aan mezelf dat ik niet op alle vragen een antwoord wist, dit neem ik mijzelf dan kwalijk omdat ik vind dat ik dat wel moet weten en dat vind ik dan vervelend.

KIJKEN NAAR HANDELEN TIJDENS BEGELEIDING (BEROEPSPRODUCT, INTERPERSOONLIJK)

Begeleiden van Lenie

Na de inleiding gingen de cursisten met het werk waar ze al mee bezig waren of een nieuw werk aan de slag, de keuze over het onderwerp is hierbij volledig vrij. De inleiding dient in eerste instantie alleen als inspiratie moment.

Hoe begeleid ik cursisten?

Ik wil graag iets dieper ingaan op de manier waarop ik cursisten begeleid, hoe gedraag ik mij tegenover een cursist en hoe probeer ik iemand verder te helpen? Als leerdoel wilde ik er graag achter komen hoe ik met cursisten om ga en hoe ik communiceer. Graag wil ik doormiddel van dit werk en deze cursist reflecteren op mijn eigen handelen.

Dit is het werk van cursist 'Lenie'. Ze had van tevoren al een werk van Chagall uitgekozen die ze graag als inspiratie wilde gebruiken voor haar schilderij. Ze had een aantal schetsen gemaakt en de gelige ondergrond al geschilderd. Voordat de les begon was ze al heel enthousiast aan het vertellen over wat ze had gedaan en probeerde ze al zoveel mogelijk tips te krijgen.

Lenie is iemand die haar mening niet onder stoelen of banken schuift, ze is een beetje bevlogen en toen ze hoorde dat ik mijn beoordeling zou krijgen waarschuwde ze mij al dat ze me zou gaan uittesten. Dit bedoelde ze ludiek en hierbij nodigde ik haar uit om dat vooral te doen.

Hetgeen waar ik tegenaan liep tijdens deze stageperiode was mijn gebrek aan ervaring met olieverf. De ervaring die ik heb met het schilderen met olieverf is namelijk geen. Daarentegen heb ik mij wel verdiept in dit medium, hoe het werkt en hoe de cursisten tijdens de lessen van Hilde aan het werk gaan.

Als de cursisten aan het werk zijn loop ik rustig langs en vraag ik in eerste instantie naar wat de ideeën zijn voor de les en wat het plan van aanpak is. Zo weet ik wat de cursist wil en kan ik daar met mijn feedback op inspelen. Lenie wilde graag de kleuren en de houding zo goed mogelijk vatten en daarbij gebruik maken van de tamponneer techniek. Eerst keek ik naar de schets die ze had gemaakt waar ze erg tevreden over was. Ik complimenteerde haar op het werk ik vond het mooi hoe ze doormiddel van een schetsmatige tekentechniek de expressie van het schilderij op een losse manier over had weten te brengen.

Ik adviseerde haar om op dezelfde manier deze lijnen op het schilderij te zetten zodat deze als richtlijnen konden dienen voor de schildering.

Ik liet Lenie haar gang gaan en ging vervolgens de andere cursisten verder begeleiden. Toen ik even later terugkwam zag ik dat ze de lijnen er allemaal op had staan en dat ze was begonnen met schilderen. Ik zie vaak niet meteen wat er aan de hand is. Ik heb nog geen getraind oog al gaat het om het begeleiden van lessen buiten het middelbaar onderwijs. Ik moet vaak even een minuut de tijd nemen om kritisch te kijken naar het geheel en dan zie ik vaak wel waar ik feedback op kan geven. Ik kijk dan naar wat er in de tussentijd is gebeurd en denk dan aan het plan wat van tevoren was opgesteld. Ik keek naar de schets en naar het schilderij, waar moet er rekening mee gehouden worden? Ik heb in het eerdere werk van Lenie gezien dat ze op gegeven moment de lijn van het werk kwijt kan raken en daarbij dus een kritische blik nodig heeft om haar even te wijzen op hetgeen waar ze op moet letten.

Ik vertelde haar dat mij op viel dat de verhoudingen wat buiten proportie geraakt waren, het hoofd iets te groot/hand te lang/hoofd niet gekanteld/perspectief van het gezicht (het is eigenlijk meer een zijaanzicht) en dat de lijn van de schouderpartij van links schuin naar beneden zou moeten afglijden. Dit zeg ik op een respectvolle manier door te zeggen 'hier kun je misschien nog even naar kijken' of 'kijk deze lijn zou eigenlijk iets meer zo moeten lopen' en dan wijs ik de desbetreffende punten aan.

Wat ik nog meer zag was dat de penseelstreken vrij nadrukkelijk te zien waren, dat ze daar nog met een tamponneerkwast of spons zachtere contouren van zou kunnen maken om ook dat dromerige effect van het werk van Chagall mee te maken. Ook kan Lenie wel eens de neiging hebben om haar werk 'dicht' te schilderen, ik geef haar dan het advies om de ondergrond op de lichte plekken nog zichtbaar te houden en dat het goed is als ze af en toe wat afstand neemt van het schilderij en het zelf probeert te vergelijken met het voorbeeld.

Ik heb opgemerkt dat de cursisten wel onzeker kunnen zijn tijdens het proces, ik probeer hierop in te spelen door te laten merken dat het goed is waar ze mee bezig zijn. Ik geef een compliment over hetgeen wat ik vind dat goed is aan het schilderij en daarna geef ik opbouwende feedback over hetgeen waar ze twijfels over hebben of waar ze hulp bij nodig hebben.

De feedback die ik meegeef, geef ik op een manier mee waarbij de uiteindelijke keuze altijd bij de cursist ligt, het gaat mij om de begeleiding van het proces. Ik kan zeggen wat ik mooi vind of wat mij een goed idee lijkt, maar dan breng ik het op een manier waarop het nooit dwingend is. Ik wil dat de cursisten vrij zijn om hun eigen proces te doorlopen, waarbij ik dien als iemand die hen in de juiste richting kan wijzen op momenten dat ze het zelf niet meer kunnen zien. Hierbij probeer ik dan wel om de cursisten ook te stimuleren om nieuwe dingen uit te proberen en hen dat te laten inzien.

Ik twijfel alleen of ik misschien wat concreter zou moeten zijn. Het voordeel daarvan is dat het gelijk duidelijk is wat je bedoeld en dat de cursist dan eerder bereid is om het uit te voeren. Ik denk dat ik geen dwingende feedback geef omdat ik dat zelf niet fijn vind. De keren dat ik feedback heb ontvangen waarbij er suggesties werden gegeven van wat ik zou 'moeten' doen ervaarde ik niet als iets prettigs. Ik heb zelf het idee dat je meerdere mogelijkheden zou kunnen aanbieden maar de keuze altijd vrij zou moeten liggen. Ik ben erachter gekomen dat in mijn werk de eindverantwoordelijkheid dan altijd nog bij mij ligt, mocht het slagen of floppen, ik heb het dan in ieder geval volledig aan mezelf te danken.

Waar liep ik tegenaan tijdens de les?

Tijdens het begeleiden van de cursisten tijdens het schilderproces merkte ik dat er op gegeven moment drie docenten rondliepen en tips aan het geven waren. Ik vond het nodig om hierbij een stap terug te nemen om de cursisten wat meer ruimte te geven om met hun eigen werk verder te gaan. Ik vind het zelf prettig om op te gaan in het werk wat ik aan het maken ben en daar de ruimte voor te krijgen, dus dacht ik dat het voor de cursisten ook prettig zou zijn. Hierbij nam ik dan wel het risico om mijzelf niet te kunnen bewijzen dat ik competent genoeg zou zijn om deze groep te begeleiden. Ook vond ik het lastig om later feedback te geven bij een aantal cursisten omdat ik niet wist welke feedback deze cursist al eerder had ontvangen. Normaal gesproken luister ik naar de feedback die Hilde geeft en probeer ik deze cursist later nog aanvullende informatie mee te geven of andere mogelijkheden in te laten zien, maar nu had ik geen grip meer op wat er gezegd was en kon ik daar niet goed op inspelen. Dit zorgde ervoor dat ik op gegeven moment niet goed meer wist wat mijn plek was op dat moment en dat ik niet goed meer wist wat ik moest doen en daardoor maar een stap terug had genomen om meer rust te creëren.

Aan het einde van de les hadden we de schilderijen op een rij gezet en gingen we de schilderijen een voor een langs om deze te bespreken. Eigenlijk wist ik op dit moment helemaal niet meer wat ik aan het doen was. Ik probeerde in ieder geval nog zeker over te komen en ieders naam correct uit te spreken. Ik wist niet goed wat ik moest vragen dus ik vroeg per cursist wat de ideeën waren voor het schilderij en wat diegene tijdens de les had gedaan. Ik probeerde daarbij de eerder benoemde kenmerken van de schilderijen van Chagall terug te laten komen, maar daar kwam ik niet helemaal uit omdat ik bang was om foute dingen te benoemen.

De chaotische gedachten:

Hoe lang moet ik deze cursist laten uitpraten-oké ze gaan nu in discussie-wanneer moet ik ertussen komen-misschien nu-onee mislukt-nu dan-nee ook niet-oh nu denk ik ja-oke ja-wat is de naam van de volgende cursist ook alweer-uhm wat moet ik zeggen over dit schilderij-ik zie het niet-wat moet ik hier over vertellen?!?- ik weet het niet- 'jan' kan jij vertellen wat jij deze les hebt gedaan?-oké dit gaat echt verschrikkelijk-wie is de volgende-wat was de naam ook alweer-probeer het luchtig te houden-oké de groep neemt het over-relax-relax-relax-shit ik ben de volledige controle kwijt-ik moet het weer oppakken-ik weet niet meer wat ik moet zeggen...

Ik wil iedereen hartelijk bedanken voor vandaag en vergeet niet om de ezels weer terug op zijn plek neer te zetten-top

FASE 3

Een doelstelling die ik voor deze les had gesteld en in deze les had verwerkt was het controleren van de gegeven informatie aan de cursisten. In de laatste slide had ik hier extra aandacht aan besteed door kort samen te vatten wat de kernpunten waren van de werken van Chagall die de cursisten konden toepassen in hun eigen werk. Tijdens de evaluatie heb ik dit nog een keer uitgelicht en kon je zien wat de resultaten waren van het gebruiken van de tamponneer techniek waarbij het dromerige effect werd benadrukt.

De doelstelling om meer structuur voor mezelf aan te brengen tijdens de inleiding van de les was in vergelijking met de vorige les al zeker een vooruitgang. Ik vond het alsnog moeilijk om de draad weer op te pakken na een gezamenlijke beschouwing over een onderdeel. Ik vond ook dat ik nog te veel van het papier af las en ik zou graag willen dat ik als docent een betere open houding aanneem. De spontaniteit ontbrak hierbij nog te veel, het loslaten en anticiperen op wat er gebeurd is iets waar ik aan wilde werken.

Tijdens de les vertelde een cursist over de tentoonstelling van Chagall in het stedelijk museum. In plaats van dat ik daarop in speelde en verder vroeg naar de verschillende werken/de ervaring en de duur van de expositie liet ik het eigenlijk langs mij heen gaan. Dit was eigenlijk een goed moment om de lesstof te koppelen aan de actualiteit en om de cursisten te motiveren om buiten de les om het werk van Chagall te zien, om daar inspiratie van op te doen. Het gaat dus om de koppeling van de theorie naar de omgeving.

Wat ik eerder benoemde was dat ik tijdens de lessen merk dat ik op bepaalde vragen geen antwoord kan geven. Ik schiet dus te kort in mijn vakkennis, dit heeft grotendeels te maken met ervaring. Ik moet dus een oplossing vinden voor dit probleem.

In mijn ogen is een docent een expert in een bepaald vakgebied. De docent kan met deze expertise leerlingen of cursisten veel leren. Tijdens de les heb ik dus wel eens het gevoel dat ik de cursisten niet het beste kan aanbieden door het gebrek aan expertise. Ik probeer hierbij toe te geven dat ik niet alles weet en ik geef mijn feedback op basis van de dingen die ik wel weet of zie.

Ik denk ook dat mijn onzekerheid hier grotendeels vandaan komt. Dat de angst om fouten te maken en verkeerde informatie meegeven iets is waar ik mezelf op aanreken. Als ik eenmaal op dit punt kom schieten mijn gedachten snel door mijn hoofd en kan ik in mezelf gekeerd raken.

FASE 4

Vanuit de derde fase ga ik oplossingen bedenken voor de probleemstellingen die naar voren zijn gekomen vanuit deze les.

Ik zie nu dat veel dingen eigenlijk in verband staan met elkaar. Het komt grotendeels neer op de onzekerheid die ervoor zorgt dat ik mij te veel zorgen begin te maken dat het mis zal gaan. Een open houding aannemen en losser proberen te zijn gaat namelijk gepaard met zelfverzekerdheid.

Zelfverzekerd zijn over het vertellen over een bepaald onderwerp komt weer neer op het hebben van expertise.

Ik denk ook dat wanneer ik precies weet waar ik het over heb ik ook minder moeite zal hebben met het voeren van gesprekken tijdens de inleiding en daarbij ook chaotische gedachten kan vermijden. Ik denk ook dat het een goed idee is om voor de klas te staan en rond te lopen tijdens de inleiding, zodat ik vanuit mezelf vrijer beweeg en dat het er misschien voor zorgt dat ik minder snel in mezelf gekeerd raak.

Ik wil dus voor de volgende les een onderwerp kiezen waarbij ik mijn passie voor hedendaagse kunst over kan brengen op de cursisten. Dit is iets wat dicht bij mij ligt en waar ik veel over zou kunnen vertellen.

FASE 5 (HANDELEN)

- Hedendaagse kunst
- Verwerken van actuele gebeurtenissen
- Kansen benutten (in gesprek gaan)
- Open houding aannemen

Les 3 – Vrijheid – 19-12-2019

Groep basis tekenen

FASE 1

De leerdoelen voor deze les waren dus het verwerken van hedendaagse kunst in de les (mijn interessegebied over weten te brengen op de cursisten), een open houding aannemen, verwerken van actualiteit en in gesprek gaan met de cursisten. Als beroepsproduct heb ik tijdens deze les een video laten opnemen van mijzelf waarin ik de introductie geef in de les om daar vervolgens op te reflecteren als bewijsmateriaal voor de competentie kritisch reflectief. In de video reflectie ga ik verder in op mijn houding en interactie met de cursisten, dit is een algemene reflectie van de les die ik heb gegeven.

Tijdens deze les wilde ik dus proberen om de cursisten kennis te laten maken met hedendaagse kunst en de verschillende intenties en betekenissen die achter verschillende werken verscholen zitten te analyseren. Vanuit De Blauwe Schuit werd het thema 'vrijheid' meegegeven om mijn les op te baseren. Dit omdat er vanuit dit thema een expositie zou worden opgezet in de centrale hal, en er vanuit verschillende groepen hier werk aangeleverd voor zou moeten worden. Het thema moest daarbij dus ook in de les verwerkt worden.

Tijdens de voorgaande les had ik het thema al aangehaald en ik vroeg hierbij of de cursisten wilden nadenken over hoe ze het thema graag wilden uitbeelden. Tijdens een vragenronde viel mij op dat het thema vrijheid vrij letterlijk genomen werd. Ik vind dat juist bij dit thema het woord vrijheid in de breedste zin gebruikt mocht worden, dus niet alleen vogels en het vrijheidsbeeld, maar juist een diepere interpretatie en persoonlijke benadering verwerken. Voor mij dus ook een uitgelezen kans om juist die hedendaagse kunst naar voren te laten komen.

Ik wilde dus mijn sterke kant inzetten voor de inleiding van de les over vrijheid. Met mijn sterke kant bedoel ik mijn interesse en kennis van/over hedendaagse kunst. Daarbij komend de verwondering die hedendaagse kunst bij mij opwekt ook over weten te brengen op de cursisten.

Ik ging dus op zoek naar het punt waar hedendaagse kunst en het thema vrijheid samen kwamen. Ik kwam terecht bij de tentoonstelling 'Vrijheid' van museum De Fundatie in Zwolle, die het afgelopen jaar plaats had gevonden. Vijftig Nederlandse 'kernkunstwerken' werden hierin tentoongesteld die met het thema vrijheid te maken hadden en zowel konden leiden tot discussies en liefdesverklaringen. Kunstcriticus Hans den Hartog Jager had deze werken samengesteld en vertelde hierover tijdens in de talkshow van omroep MAX. Eigenlijk zou ik over kunst kunnen praten zoals Hans den Hartog Jager dat doet, deze bevoegdheid is zo aanstekelijk dat het mij direct weer de fantastische kant van kunst laat inzien. Omdat ik ook wel van mezelf weet dat het mij hier nog aan ontbreekt koos ik ervoor om de video aan de cursisten te laten zien en er daarna nog een aantal andere werken uit de tentoonstelling te pakken om deze gezamenlijk nog te bespreken.

FASE 2

Ik had op een chronologische volgorde mijn tekst voorbereid. Ook had ik informatie over de werken die ik wilde bespreken opgezocht en daarbij de plaatjes van 2 verschillende werken uitgeprint zodat ik deze kon bespreken.

In de les wilde ik voorafgaand een aantal werken als voorbeeld even beschouwen die de cursisten thuis hadden gemaakt. Dit om de cursisten waardering te geven voor het voorwerk wat ze gedaan hadden op gebied van het thema. De cursisten waren enthousiast en wilde graag iets vertellen over het werk. Ik probeerde wat complimenten te geven maar begon ondertussen te twifelen of de timing wel juist was om dit te doen en wat ik dan precies wilde zeggen over het werk. Daar werd ik toch weer onzeker van en doordat ik hier eigenlijk niet op voorbereid was. Tijdens deze bespreking probeerde ik de cursisten die iets wilde vertellen de ruimte te geven en iedereen gelijke aandacht te geven.

Toen ik de draad weer oppakte merkte ik dat het makkelijker ging dan de vorige keer, ik probeerde mijzelf te pushen op een ontspannen en open houding aan te nemen tegenover de cursisten. Het hielp dat ik mijn de les op mijn eigen interessegebied had toegepast. Het verliep daardoor voor mijn gevoel wat makkelijker.

Ik begon over de afgelopen tentoonstelling en er reageerde volgens mij twee cursisten die hier daadwerkelijk naartoe waren geweest. Ik wilde van mijn vorige fout leren en probeerde hier enthousiast en geïnteresseerd op te reageren en het gesprek aan te gaan en hun naar de bevindingen te bevragen. Er bleek dat ze het niet zo goed meer wisten en merkte dat ze er graag meer over hadden willen vertellen al wisten ze het. Ik wilde ze niet het gevoel geven dat ze mij daarin zouden teleurstellen dus heb ik dat opgelost door een bruggetje te maken naar de video en luchtig te zeggen dat er na de video misschien wel weer iets zou opborrelen.

Na de video vertelde ik dat Hans den Hartog Jager een boek had geschreven over deze kunstwerken en dat deze in de lokale bibliotheek aanwezig was voor de geïnteresseerden, het liefst had ik deze mee willen nemen maar ik moest daarvoor een verplicht lidmaatschap voor aanschaffen.

Na de video wist ik niet zo goed wat ik moest vragen over waar we zojuist naar gekeken hadden, ik vond het moeilijk om hierop door te gaan en twijfelde een beetje aan wat ik zou moeten doen en besloot ik maar gewoon om door te gaan met de les. Wel vond ik het goed dat ik de twee voorbeelden van de interpretatie van vrijheid die we hadden besproken nog even opnoemde. Ik vraag me dus af of ik iedereen nog langs had moeten gaan en moeten bevragen naar of zijn/haar interpretatie van vrijheid nu was veranderd of niet. Dat is eigenlijk letterlijk vragen naar het leerdoel die ik had gesteld.

Na de video ging deelde ik de 2 kunstwerken uit en begon ik daar wat over te vertellen, ik probeerde mijn eigen ervaring met een gevoel van een kunstwerk ook te delen om iets persoonlijks te delen uit mijn herinnering en daarmee een connectie te maken met de cursisten. Ik merkte dat ze de kunstwerken interessant vonden door de vragen en opmerkingen die er genoemd werden. Ik wist goed wat ik wilde vertellen over deze kunstwerken en dat hielp mij wel om wat zelfverzekerder te zijn. Ik had misschien over de kunstwerken nog wat dieper gaande informatie kunnen opzoeken zoals bij het wovon diary over het leven van de kunstenares en de precieze redenen waarom ze het gemaakt had.

FASE 3

Wat ik vond dat er goed ging was de verwerking van hedendaagse kunst in mijn les. Door een uitgebreider bronnenonderzoek te doen voor mijn les weet ik dat de informatie die ik vertel klopt en dat helpt mij bij het geven van een zinvolle les.

Voor mijn gevoel verliep de les wat gemakkelijker dan de les hiervoor. Ik had het idee dat het aannemen van een open houding hielp met in gesprek gaan met de cursisten. Wat hielp bij het behalen van mijn les doel was een beknoptere samenvatting en een bijbehorende video uit te zoeken om de verschillende kanten van het thema vrijheid te belichten. Ook vond ik het goed dat ik de voorbeelden die de cursisten tijdens de vorige les hadden benoemd over het thema nog een keer te herhalen.

Deze keer was het ook gelukt om te anticiperen op cursisten die een ervaring hadden met het onderwerp, wat deze keer de afgelopen tentoonstelling was. Ik denk dat door de bewustwording van deze handeling ik mijzelf dit steeds meer kan aanleren om te zien wat kansen zijn als docent om lerenden te betrekken bij een onderwerp en bij de les.

Wat nog beter moet is het bevragen van cursisten, ik merk dat het niet een van mijn sterke kanten is en dat ik mij hierop moet gaan focussen in mijn volgende stage. Ik moet leren hoe ik een aantal stappen vooruit kan denken en hier in mijn lesvoorbereidingen rekening mee moet zien te houden. In eerste instantie dacht ik ook dat het stellen van vragen mij natuurlijker af zou gaan maar nu zie ik in dat hier nog veel te halen valt. Ik denk dat ik bij het stellen van de juiste vragen veel bereikt kan worden op de ontwikkeling van lerenden, want door het stellen van deze vragen roep je tot nadenken op.

FASE 4

Voor de inleiding van de les had ik geen opdrachten bedacht omdat de cursisten zelf bepalen wat ze maken aan de hand van wat ze zelf graag willen doen. Ik zie nu in dat er wel interesse was naar het werk 'My woven diary'. Ik had dus kunnen anticiperen op deze interesse en opdrachten kunnen bedenken die met dit werk te maken hadden. Volgens mij noemde ik nog wel een suggestie maar ik ging daar niet dieper op in. Ik had bijvoorbeeld opdrachten kunnen bedenken die te maken hadden van de besteding van vrije tijd of iets met tijdslimieten en de meetbaarheid van tijd.

Ik denk dat er ook nog winst valt te behalen bij de indeling van de les. Ik moet van tevoren mijn les volledig uitdenken en ik denk dat het visualiseren van een les hierbij kan helpen. Een doel van de les was de cursisten aan het denken zetten over de verschillende betekenissen van moderne kunst en daarbinnen tijd en vrijheid. Ik heb dit doel achteraf gezien niet getest met controlerende vragen. Het bedenken van goede vragen voor de cursisten mis ik bij mezelf nog hierin en ik denk dat ik dit als leerdoel kan gebruiken voor mijn volgende stage.

Ik kan nog niet tijdens een les bedenken wat juiste vragen zijn om te stellen. Hoe stel je dus een goede vraag? Ook moet ik bedenken wat nou precies interessante informatie is om te vertellen, ik moet mij verdiepen in de belevingswereld van de lerenden en na proberen te gaan welke informatie voor hen nou juist voor belang is voor de lesdoelen en de verdere ontwikkeling van de individuen.

Ik heb momenteel dus een interesse in welke vragen je moet stellen om een doel te behalen. Ik merk dat ik hier in mijn vrije tijd ook mee bezig ben, als ik bijvoorbeeld naar talkshows kijk vraag

ik mij ook af hoe en welke vragen en gesteld worden aan personen. Het doel van een journalist of talkshow host is achter interessante informatie komen. Een journalist stelt vragen voor het grote publiek die achter deze informatie willen komen. Dit zou ik verder kunnen onderzoeken en kunnen gebruiken in mijn eigen lessen.

Het lijkt mij ook interessant om één workshop of les te geven aan verschillende doelgroepen. Dit om te onderzoeken of ik door de ervaring van het opnieuw geven van eenzelfde workshop of les ervoor zorgt dat ik hierin een expert kan worden in het geven van informatie en het stellen van de juiste vragen. Ik wil hierbij een vergelijking maken tussen het effect van ervaring op mijn handelen en zelfverzekerdheid.

FASE 5 (HANDELEN)

- Hoe kan ik van tevoren goede vragen bedenken?
- Wat is het verschil tussen een enkele les/workshop geven en het herhaaldelijk geven van een les/workshop voor mij?
- Hoe merk ik tijdens een les/workshop interesse op en hoe kan ik hier dan vervolgens op anticiperen?